

سرنوشت ابوبکر بغدادی و آینده داعش

وزارت دفاع آمریکا «پنتاگون»، خبر دستگیری ابوبکر بغدادی را تکذیب کرد.



به گزارش آران نیوز: وزارت دفاع آمریکا «پنتاگون» روز دوشنبه با صدور بیانیه ای خبر دستگیری و بازداشت ابوبکر بغدادی سرکرده گروه تکفیری داعش را تکذیب کرد.

در بیانیه وزارت دفاع آمریکا آمده است: ائتلاف مبارزه با داعش هنوز محل استقرار ابوبکر بغدادی را نمی داند.

این بیانیه در واکنش به خبری است که به نقل از دبیرکل سازمان امنیت و اطلاعات اروپا در رسانه های خبری منتشر شده بود. «هیثم ابوسعید» دبیرکل سازمان امنیت و اطلاعات اروپا و کمیسر خاورمیانه ای کمیته بین المللی حقوق بشر دیروز خبر بازداشت «ابوبکر بغدادی»، خلیفه خودخوانده گروه تروریستی داعش به دست نیروهای آمریکایی را تایید کرد.

در بیانیه هیثم ابوسعید آمده است: ابوبکر بغدادی در عملیات هلی برن کماندوهای آمریکایی در تاریخ 18 آوریل 2017 (30 فروردین امسال) دستگیر شده است.

پیش از این هم برخی منابع سیاسی، رسانه ای و تحلیلی در منطقه از دستگیری بغدادی خبر داده بودند.

روزنامه ترکیه ای ینی شفق از جمله منابعی است که از دستگیری بغدادی در عراق و انتقال وی به پایگاه غیر قانونی ارتش آمریکا در شهر راس العین سوریه خبر داد. این روزنامه نوشت بغدادی و 7 تن دیگر از سران اصلی گروه تروریستی داعش به راس العین به پایگاه الرمیلان در شمال شرقی استان حسکه سوریه منتقل شده اند.

احمد الشریفی کارشناس امور امنیتی عراق هم گفت: آمریکا همزمان با پیروزی های عراق و سوریه بر داعش، اکثر سرکرده های گروه تروریستی داعش و دیگر گروه های تروریستی در منطقه را به شمال آفریقا و مناطقی در صحرای غربی، الجزایر و لیبی منتقل کرد.

الشریفی، انتقال سرکرده های گروه های تروریستی از سوریه و عراق به شمال آفریقا را بخشی از اهداف آمریکا برای شمال آفریقا و تشدید تنش در این منطقه ارزیابی کرد.

پیشتر سخنگوی پنتاگون در پاسخ به سوال خبرنگاری تاس روسیه درباره دستگیری و انتقال سرکرده گروه تروریستی - تکفیری داعش به یکی از پایگاه های غیر قانونی ارتش آمریکا در خاک سوریه گفت: به این سوال پاسخ نمی دهم!

اما از سوی دیگر سرلشکر یحیی رسول، سخنگوی وزارت دفاع عراق هم پیش تر اعلام کرده بود، اطلاعات ما نشان می دهد که بغدادی هنوز زنده است و در نزدیکی مرزهای عراق و سوریه پنهان شده است. وی هیچ اشاره ای به دستگیری بغدادی نکرد.

بقایای داعش

فارغ از سرنوشت ابوبکر بغدادی، که هیچ خبر تایید شده ای درباره او وجود ندارد، ادامه حیات عناصر باقی مانده از داعش و پراکنده شدن آنها در نقاط مختلف شمال آفریقا، خاورمیانه، افغانستان و آسیای میانه یک تهدید بالقوه علیه امنیت جهانی به ویژه در مناطق حضور اعضای داعش به شمار می آید.

منابع اطلاعاتی غربی شمار اعضای داعش را در اوج فعالیت و نفوذ این گروه تروریستی حدود 40 هزار نفر تخمین زده اند. اما در حال حاضر پس از آزادسازی کامل مناطق مهم عراق و سوریه از دست داعش و سقوط رسمی خلافت ادعایی داعش تعداد آنها به شکل معنا داری کاهش یافته است.

بخش زیادی از عناصر باقی مانده داعش در هفته های اخیر به سوی کشور مبدا خود برگشتند و شمار دیگری هم به صورت پراکنده به کشورهای نامنی مثل افغانستان و یمن نقل مکان کردند و باقی مانده آنها به شکل مخفی در عراق و سوریه به سر می برند.

براساس تازه ترین برآوردهایی که پایگاه خبری ایندپیندنت در انگلیس منتشر کرده است، حدود ۵۶۰۰ نفر از عناصر خارجی داعش که تابعیت ۳۳ کشور مختلف را داشته اند طی ماه ها و هفته های اخیر به موطن و خانه های خود بازگشته اند.

مطابق این گزارش نیمی از اعضای اروپایی داعش از جمله انگلیس، سوئد و دانمارک تا کنون به کشورشان بازگشته اند. در حالی که این آمار در خصوص روسیه و جمهوری های استقلال یافته از شوروی سابق کمتر از ده درصد است.

ابندپندنت ادامه داد از میان ۸۵۰ تبعه انگلیسی داعش ۴۲۵ نفر تا کنون به این کشور بازگشته اند. در سوئد نیز از حدود ۳۰۰ عضو گروه داعش تا کنون ۱۲۶ نفر به سوئد مراجعه کرده اند.

از فرانسه ۱۹۱۰ نفر در طول سه سال گذشته به سوریه رفته و به اعضای داعش پیوسته اند، که از میان آنها ۲۷۱ نفر تا کنون به خانه های خود بازگشته اند.

از میان ۱۲۹ عضو آمریکایی داعش هم تنها ۷ نفر به این کشور بازگشته اند.

ایندپیندنت همچنین اعلام کرد براساس آمارهای رسمی بیشترین جمعیت ملحق شده به داعش از کشورهای روسیه، عربستان

سعودی، اردن، تونس و فرانسه بوده‌اند.

شرکت امنیتی سوفان گروپ (Soufan Group) با استناد به اطلاعاتی که مقامات امنیتی اروپایی و آمریکایی به دست آورده اعلام کرده است، بخشی از چند هزار بازمانده داعش به مواطن خود در غرب و تعدادی نیز به سمت مناطق سنی نشین عراق عقب نشینی کردند و از همان جا فعالیت های مجازی خود را دنبال می کنند.

به عناصر باقی مانده از داعش باید بیش از 10 هزار زن و فرزند مرتبط با داعش هم اشاره کرد که می توانند در آینده به عنوان بخشی از سرمایه انسانی این گروه تروریستی مورد توجه قرار گیرند.

اگرچه دادن اطلاعات دقیق از میزان عناصر باقی مانده داعش و کانون های اصلی آنها امری دشوار است، اما مجموعه اطلاعات موجود حاکی است که دست کم بیش از 10 هزار نیروی وفادار به داعش هنوز به صورت پراکنده وجود دارند که از طریق فضای مجازی با هم در ارتباطند و برنامه های تبلیغی و عملیاتی خود را از این طریق پیگیری می کنند.

فعالیت های داعش در شرایط جدید

از دست رفتن قلمرو داعش در سوریه و عراق و متواری شدن عناصر آن در کشورها و مناطق مختلف موجب شده است، که امکانات وسیع مالی و اداری آنها کاملا از میان برود.

مطابق برخی آمارها خلافت ادعایی داعش در سال های اوج خود در سوریه و عراق هر ساله 2 میلیارد دلار درآمد داشته است، و از محل این درآمد نیروهای عملیاتی و برنامه های تبلیغاتی خود را سازماندهی می کرد. فروش نفت عراق و سوریه یکی از مهمترین راه های درآمد داعش در سال های 2015 و 2016 بود، که این منبع درآمدی کاملا از میان رفت.

برخی منابع از کاهش درآمد داعش تا کمتر از 500 میلیون دلار در سال 2017 میلادی خبر می دهند و معتقدند که روند نزولی درآمد داعش به شدت ادامه دارد.

این شرایط قدرت سازماندهی و عملیاتی عناصر داعش را به میزان بالایی تحت تاثیر قرار داده، و این جریان تروریستی را در کوتاه مدت به یک جریان فاقد تمرکز و برنامه ریزی برای ادامه تاثیرگذاری امنیتی در منطقه تبدیل کرده است.

در چنین شرایطی عناصر داعش تنها قادر به طراحی عملیات فردی و پراکنده در کشورهای محل حضور خود هستند، و این نقش آفرینی در کشورهایی مثل عراق، سوریه و افغانستان که هنوز شاهد حضور پررنگ تر عناصر داعش هستند، می تواند گسترده تر باشد.

مانند عملیاتی که روز گذشته شماری از عناصر تروریستی علیه یک مرکز آموزشی اطلاعاتی در کابل انجام داده اند.

علاوه بر این مهمترین تهدیدی که درباره داعش قابل تصور است، استفاده مجدد کشورهای حامی داعش از بقایای این گروه تروریستی برای تاثیرگذاری بر آینده تحولات در منطقه است.

کارشناسان امنیتی معتقدند که عناصری در واشنگتن و ریاض همچنان ارتباطات پنهانی با عناصر تروریستی داعش دارند و این امکان وجود دارد که با انتقال آنها به کانون های جدید در افغانستان یا شمال افریقا شرایط را برای بهره برداری مجدد از این جریان تروریستی فراهم کنند.

یوسف اسماعیلی / جام جم آنلاین